

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 49/2021
21.01.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Гордане Џакула и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Саша Станковић и Слободан Петровић, адвокати из ..., против туженог Јавног предузећа „Пошта Србије“ Београд, чији је пуномоћник Драган Гојковић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 263/19 од 12.05.2020. године, у седници већа одржаној 21.01.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 263/19 од 12.05.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сурдулици П1 84/2018 од 22.10.2018. године, ставом првим изреке, поништено је као незаконито решење туженог о отказу уговора о раду тужиоцу број .. од 28.03.2018. године којим је тужиоцу престао радни однос код туженог и наложено туженом да тужиоца врати на рад у радни однос на неодређено време на радном месту техничара за шалтерске послове II у пошти у ... у РРЈ „Врање, Лесковац, Прокупље, Пирот“, у року од осам дана од дана пријема пресуде. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка плати износ од 52.500,00 динара са законском каматом на овај износ од извршности одлуке до коначне исплате, у року од осам дана од дана пријема пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 263/19 од 12.05.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је поништено као незаконито решење туженог о отказу уговора о раду тужиоцу и обавезан тужени да тужиоца врати на рад, као и одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу другом изреке. Ставом другим изреке, укинута је иста пресуда у преосталом делу става првог изреке којим је тужени обавезан да тужиоца врати на радно место техничара за шалтерске послове II у пошти у ... РРЈ „Врање, Лесковац, Прокупље, Пирот“ и у овом делу је тужба тужиоца одбачена.

Тужени је против правноснажне пресуде донете у другом степену благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС и 55/14) – у даљем тексту: ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. став 1. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити. У поступку по жалби, другостепени суд није пропустио да примени нити је неправилно применио одредбе процесног закона, што је било или могло бити од утицаја на законитост и правилност побијане пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен код туженог на неодређено време на радном месту техничара за шалтерске послове II у пошти у ... РРЈ „Врање, Лесковац, Прокупље, Пирот“. Тужени је као послодавац тужиоцу, упозорењем број .. од 01.09.2016. године предочио да је поступио супротно поштанским правилима, те да је својом кривицом учинио повреду радне обавезе и да у смислу одредбе члана 170. Закона о раду постоји оправдан разлог да му буде отказан уговор о раду сходно члану 179. став 2. тачка 5) Закона о раду. Тужиоцу је стављено на терет да је у периоду од 05.01.2015. до 15.10.2015. године, као одговорно лице, у својству шалтерског радника ЈП „Пошта Србије“ Београд у ... са динарског текућег рачуна ББ, корисника права на дејчи додатак и социјалну помоћ, вршио константну месечну исплату новца ВВ, брату именоване, иако није имао овлашћење за подизање новца на који начин му је прибавио противправну имовинску корист у износу од 212.845,92 динара. Због наведеног поступања тужиоца, тужени је тужиоцу након упозорења на постојање разлога за отказ уговора о раду од 01.09.2016. године, на основу члана 179а став 1. тачка 2) Закона о раду изрекао меру новчану казну у висини од 20% од зараде запосленог за август месец 2016. године у трајању од три месеца, налазећи да је тужилац учинио повреду радне обавезе утврђене чланом 179. став 2. тачка 5) Закона о раду и члана 101. ст. 1. и 13. Колективног уговора за ЈП „Пошта Србије“. Због истог догађаја против тужиоца је покренут и кривични поступак окончан пресудом Основног суда у Сурдулици К бр. 104/2017 од 19.09.2017. године, која је постала правноснажна 05.12.2017. године. Наведеном пресудом тужилац је оглашен кривим јер је учинио продужено кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица предвиђено и кажњиво по члану 234. став 1. у вези члана 61. КЗ РС, па му је изречена условна осуда тако што је утврђена казна затвора у трајању од шест месеци која се неће извршити ако оптужени за време од једне године по правноснажности пресуде не изврши кривично дело. Тужени је као послодавац, дана 28.03.2018. године, донео оспорено решење којим је тужиоцу отказао уговор о раду број .. од 05.03.2002. године и припадајуће анексе, применом члана 179. став 1. тачка 2) Закона о раду због тога што је правноснажно осуђен за кривично дело на раду.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су усвојили захтев тужиоца и поништили као незаконито решење туженог о отказу уговора о раду.

Одредбом члана 179. став 1. тачка 2) Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14) прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдан разлог који се односи на радну способност запосленог и његово понашање и то ако је правноснажно осуђен за кривично дело на раду или у вези са радом.

Одредбом члана 99. став 1. тачка 2) Колективног уговора за ЈП „Пошта Србије“ Београд, предвиђено је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог и на његово понашање и то ако је правноснажно осуђен за кривично дело на раду или у вези са радом.

Одредбом члана 179а Закона о раду прописано је да послодавац може запосленом за повреду радне обавезе или непоштовање радне дисциплине у смислу члана 179. ст. 2. и 3. овог закона, ако сматра да постоје олакшавајуће околности или да повреда радне обавезе, односно непоштовање радне дисциплине, није такве природе да запосленом треба да престане радни однос, уместо отказа уговора о раду изрекне једну од прописаних мера, међу којима је и новчана казна у висини од 20% основне зараде запосленог за месец у коме је новчана казна изречена, у трајању до три месеца, која се извршава обуставом од зараде, на основу решења послодавца о изреченој мери (тачка 2).

У спроведеном парничном поступку несумњиво је утврђено да је тужени као послодавац, поводом истог чињеничног догађаја, донео две одлуке о одговорности тужиоца као запосленог. Тужени је најпре тужиоцу због повреде радне обавезе из члана 179. став 2. тачка 5) Закона о раду, уместо отказа уговора о раду, изрекао меру новчану казну у висини од 20% од зараде за август 2016. године у трајању од три месеца, која се у складу са чланом 179а тачка 2) наведеног закона може изрећи када послодавац сматра да постоје олакшавајуће околности или када повреда радне обавезе није такве природе да запосленом треба да престане радни однос. Након правноснажности решења о изрицању ове мере, тужени је донео решење којим је због истог догађаја тужиоцу отказао уговор о раду применом члана 179. став 1. тачка 2) Закона о раду, због тога што је осуђен за кривично дело на раду. Правноснажна осуда за кривично дело на раду или у вези са радом није прописана законом као обавезни већ као факултативни разлог за отказ уговора о раду, као што је случај и са свим другим отказним разлозима прописаним чланом 179. Закона о раду. Иако поступак утврђивања одговорности запосленог који може довести до отказа не представља поступак за неко кажњиво дело у ужем смислу (кривично дело, привредни преступ или прекршај), Врховни касациони суд налази да и тај поступак подлеже забрани поновног вођења која произлази из виталних интереса правне сигурности и правичности. Начело забране поновног суђења (*ne bis in idem*) у области кажњавања гарантовано је у члану 34. став 4. Устава Републике Србије, па је по становишту Врховног касационог суда аналогно примењиво и на одговорност запослених. Стога, основано другостепени суд у побијаној пресуди закључује, да се поводом једног догађаја запосленом може утврђивати одговорност за повреду радне обавезе код послодавца, а може одговарати и кривично уколико су се за то стекли услови, јер су то две различите врсте одговорности, али не може поводом истог чињеничног догађаја два пута одговарати за повреду радне обавезе код послодавца без обзира на правну квалификацију.

С обзиром на изнето, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци пресуде.

Врховни касациони суд није посебно ценио наводе ревизије имајући у виду да се у ревизији у суштини понављају наводи истицани у жалби који су били предмет детаљне и правилне оцене у другостепеној пресуди.

**Председник већа – судија
Катарина Манојловић Андрић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић